

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttár eora 15 kr.

A pünkösztől lélek.

(Sz.) Elismerést érdemlő eljárása az embernek, hogy a magasztos események iránt kegyelettel viseltetik s ezek emlékének, a legkimagaslóbbakénak ünnepet szentel. Ilyen kegyeletes ünnepe a keresztyén világnak a pünköszt is. — Hit és erkölcsi fejlődésünk hosszú folyamán néha sima, sokszor háborgó tükörön előfordult események közül egyik legkimagaslóbb, legmagasztosabb az, mely az első pünkösztön ment véghez Jeruzsálemben, mikor a busongó tanítványok a megígért szentlelket vették. Vették ama lelket, mely őket megsegítette, hogy Jézus felséges tudományát hirdessék a népeknek s a keresztyéu egyház megalakulását a legellenesébb viszonyok között utbaindítsák. Vették ama lelket, mely eltöltötte őket a nemes, a magasztos dolgok, eszmék iránti lelkesedés felemelő erzetével. Nemesak, hanem eltöltötte az ezek érdekében kifejtendő önfeláldozó tevékenység szilárd elhatározásával és erejével. Ugyanis a nagy eszmék, a nagy dolgok iránti lelkesedés egymagában még keveset ér, ha nem csatlakozik hozzá az ezek érdekében kifejtendő szívós, önfeláldozó tevékenységi hajlam, áldozatkészség.

Az apostolokban az első pünköszt reggele óta megvolt a lelkesedés Krisztus tudományának hirdetése iránt; de megvolt e mellett az új tudomány győzelemre juttatásáérti szívós, önfeláldozó tevékenységi hajlam is. Megvolt az áldozatkészség olyan mértékben, hogy még életüket sem sajnálták áldozatul adni, mikor ezen tudomány érdeke tőlük ezt is követelte. S ilyen erkölcsi tényezők birtokában fellépésüknek mi volt az eredménye? Az, hogy ámbár kezdetben csak tizenketten kezdték meg a munkát, Krisztus egyháza gyökeret vert már az ő életükben. A lélek világának talajában mélyen benyúló és széles körben elágazó gyökérzetet hajtott annyira, hogy ezen egyházat a zsidóság és pogányság minden erőfeszítése sem bírta elnyomni, növekedésének útját állani.

Ilyen hatalmas van a magasztos eszmék iránti lelkesedésnek, ha az szívós, önfeláldozó tevékenységi hajlammal van párosulva s a szükséges áldozatok meghozatalától vissza nem riad.

Magasztos eszmék merülnek fel minden korszakban nem csak a szorosabb értelemben vett hit és erkölcsi, hanem a társadalmi élet világában is.

Eszmék, melyeknek győzelme az emberiség előrehaladási törekvésének győzelmét jelentik, elbukásuk pedig a sajnos visszaesést vonják maguk után. Eszmék, melyek egyes állam, nemzet megmentő gondolatát foglalták magukban. Az ilyen eszmék iránt fogékonyságnak kell lakoznia kebelünkben. De lakoznia kell ama pünkösztől lélek által fellobbantott és táplált nemes lelkesedésnek, szívós, önfeláldozó tevékenységi hajlammal és áldozatkészséggel is.

Rólunk, magyarokról, sokan azt jegyzik meg, hogy lelkesülni igenis tudunk, de a szívós tevékenységi hajlam és az elégséges áldozatkészség hiányának nálunk. Ezen állítás első része teljesen, utolsó része azonban csak részben igaz, de részben, fájdalom, igaz. — Hogy kitartásunk egyáltalán ne lenne, azt, a ki ismeri küzdelmekben és megpróbáltatásokban rendkívül gazdag multunkat, jogosan nem állíthatja. Ha a magyar nemzetben nem lett volna egy jókora adag szívós kitartás, nemzeti léte fenntartásáért folytatott küzdelmeiben régóta elsodorta volna azon áradatok valamelyike, melyek nemzeti léte megsemmisítéseért koronként támadtak, erre irányultak. Van bennünk lelkesülni hajlam minden jó ügy, magasztos eszme, ideál iránt. Tevékenységi hajlam, kitartás, áldozatkészség is van. E tekintetben azonban, fájdalom, maradt fenn kívánni való elég. — Hogy példáért messze ne menjünk, ott van az E. M. K. E. ügye. Az újabb időkben eszme aligha lázasabb hullámzásba vérünkkel, mint ez; de valljuk meg, lelkesedésünkkel korántsem áll arányban az e czélra irányult tevékenységi hajlamunk, áldozatkészségünk. A közel hetedfél millió lelket számláló magyar nemzet, melynek van hazafias érzésű, művelt, vagyonos, arisztokráciája, ugyanilyen papsága, van nagyszámú részben jómódu középbirtokossága, iparos polgársága; egy ilyen nemzet, kitartás, áldozatkészség még mindig nem erős oldala.

Vajha az a lélek, mely a tanítványokat az első pünkösztön eltöltötte erővel, bátorsággal, lelkesedéssel egy szent ügy iránt; e mellett eltöltötte szívós

kitartással az ennek érdekében megkezdett munkásságban, eltöltötte az áldozatkészség olyan mértékével, mely előtt semmi, még életök sem tűnt fel meg nem hozható áldozatként: — töltene el minket is erővel, bátorsággal, lelkesedéssel a jó, az igaz, a magasztos eszmék, dolgok iránt. Töltene el az ezek győzelemre juttatására megkívántó kitartással, tevékenységi hajlammal és áldozatkészséggel is.

Mennyi jó, mennyi hasznost, nagyszerűt vihetnénk véghez az egyházi, valamint a társadalmi élet terén, ha ezen lélekből mindnyájunknak kebelében lakoznánk, habár csak egy kicsiny mértékkel is. De, fájdalom, sokak lelkében nincsen ebből semmi, hanem van e helyett a rideg önzés, a munkátlansággal együttjáró kényelem utáni sovárgás.

A pünkösztől lélek gyógyítsa ki az ilyeneket eme magában veszélyt rejtő erkölcsi betegségből s töltse el őket, töltse el mindnyájunkat szent lelkesedéssel minden jó ügy, magasztos eszme iránt s adja miből az ezek győzelemre emeléséhez szükséges kitartást, tevékenységi hajlamot és áldozatkészséget!

Midőn e helyen ezen ohajtásunknak kifejezést adunk, egyszersmind azt is ohajtjuk, hogy lapunk tisztelt olvasói jelen pünköszt szent ünnepeink napjait boldog megelégedésben számlálhassák.

LEVELEZÉS.

— Sósfürdő. — Szódagyár. — Mükedvelői előadás. —

Maros-Ujvár, 1886. június 9.

Maros-Ujvárnak, megyénk ezen kiváló és egyik legszébb pontjának, messze ismeretes pezsgő társadalmi élete a fürdői saison beálltával hatalmas lendületet nyert. A vendégek — kiket Ujvár, mint a jó kenyeret, megbeszélői szokott — jövőre nem csoda! Ujvár már sokakat kedves emlékek rabjává tett . . .

A testi és lelki fűdülés még fokozottabb mérvű kilátással kecsget az idén . . . Szép arnyas fasorokkal övedezett fürdők igen czélszerű javításokon mentek keresztül. A tükörfürdő terme nagyobbítva lett; egy díszes salon berendezése s több új kabinettek építése a kényelemhez nagy mértékben járul. — Az ujvári sósgyógyfürdők hatását szaktekintélyek és saját tapasztalataink fényesen igazolják. Erről a köszvény és másnemű csúszos bántalmak-

Hej aaszonyom, jó asszonyom. Sugár Betti szép aaszonyom, bizony-bizony kár volt nekéd ide jönnöd; mért zavarod mások ártatlan örömét? No nem látod: jelenlédet kellemetlen mindeneknek s ellentétes mindenekkel. Te-kints csak szét magad körül; nézz meg mindent: ez nem fényes palota, csak kis kunyhó, nincs ruganyos bársony butor, mint tenálád, hanem olyan egyszerű, szegényes minden, mint otthon volt nálatok, a mikor még gyermek voltál házatoknál.

Emlékszel rá? . . . Veszed észre ugyebár; nézd csak, lásd csak, hogy miként fordul el tőled s különösen kedvesedtől minden ember.

Magadra vagy, elmélkedhetsz. Azt gondold, hogy fényes ruhád irigylik? Oh bizony nem! Hallgasd csak meg, mit beszélnek éppen rólad; kérdezik, hogy mit keressz itt? Tán rokon vagy, jötevő vagy, ki lealázta magát s eljött szegény rokonához?

S a házi nő keserűen most suttogva, majdnem sirva panaszoja, hogy mi történt; hallgasd meg csak, hallhatod: ez a szegény hivatalnok, a kinek most házánál vagy, önmagától s családjától elszakaszva keresetét, zsongorgatta filléreit, hogy egyetlen gyermekének adjon némi hozományt, ha az isten úgy rendel, hogy szüksége legyen arra: s a te férjed! oh istenem . . . a te férjed! . . .

Sok embernek okozta már vesztését. sok embernek vagyon- kincsét. boldogságát, becsületét széjjel dulta ez az egy szó — nyomorult szó — kártyajáték.

A te férjed nagy mestere a játéknak; isten tudja minő módon belevitte, igazán-e, hamisan-e? tönkretette ezt a szerencsétlen embert.

No nem első az az átok, a mit ez a szegény aaszony reátok szór.

TÁRCZA.

A megbánás mosolya.

— Elbeszélés-féle. —

(Vége)

II. Sugár Betti.

Szöke hajú szép kis lányka, hullasd, hullasd süri könnyed szemeidből, drága gyöngy az; ha csak egy csepp érintené anyád lelkét, bizony megtisztulna tőle.

Bükkösíné nem mondja meg, mert nem tudja, hol van anyád; jer én elvezetlek hozzá.

Jer csak bátran, ne félj tőle, szeret téged. Cseléd-jének befogad ő bizonyára; majd megtudod azt is egyszer, hogy miért nem leányának; csak hogy az szomorú napod lesz. — De hát mégis jobb ez így. Ha már egyszer fölbreedtél mély álmodból, ismerd, lásd meg s ismerjen meg ő is téged.

Jer csak bátran! — De mért kérded tőlem sorsát? Szomorú sors . . . nem érti meg tiszta lelked.

Lásd, lásd no hát. — Édes anyád szép leány volt hajdanában, éppen mint te s más akárhány; varrólány volt ott abban a nagy városban, a havá én most vezetlek. Története közönséges: hitt, szeretett és csalódott.

A csalódás lelkét mélyen megsebezte, fogadásá vált a hit, a szeretet gyűlölséggé, egyedül csak hiusága maradt meg, ezért taszított el téged. Hanem aztán nagyon sokat szenvedett s szenved most is napról-napra százszor jobban. — Arra vágytál, hogy kitűnjék mások felett; csilloghasson, tündököljön, mint királyné, mint a rózsza,

mint a liljom, felülmulva többi társát díszben, ékben. Hiszen szep volt termete, megilleti az ékesség.

Volt hajdan egy pár társnője, gazdagságot jósolt neki, fényes jövőt s viruló szép életet; mikor aztán szégyen érte, kigúnyolták, kinevették, rátapostak lábaikkal s végleg elfordultak tőle.

Csak azért is, gondolk. majd nevetek én fölöttök, — boszút állok rajtok is bármilyen áron, s ezen az egész világon, mely oly hűtlen s olyan álnok. — S lelke súlyd, egyre súlyd, mind mélyebben, az örvényben, sodró árban, mely magával elragadta.

Czélját érte. Gazdag nő lett. Fényes palotában lakik, márványlépcső vezet hozzá, minden vágya teljesült, éppen mint egy tündérálom. — Válogathat szép ruhákban, ékszerekben a mint tetszik. Válogat is. Eleinte különösen — mulatságból mulatságra, élvezetből élvezethe, lelke egyre ittasul.

S mégis . . . mégis . . . Néha-néha a fény s pompa közepette lelke nem tud nyugodni lenni, föl-fölcsillan egy-egy emlék, az elmúlt idők emléke; föl-fölhangzik egy-egy sohaj; s az talán feléd repül.

Oh de ez mind röpke perez, feledve van nemsokára.

Nézd csak, lásd csak: most is ott áll . . . földig érő tükre előtt, gyönyörködik önmagában, hajékét rendeztet; arany-csipke s drága tükkel cziczozomázza a természet adományát, dús haját. — Nászra készül, uri nászra, régi vágya teljesült, megjelenhet tisztességes emberek közt, kik nálánál százszorosan szegényebbek — s irigylik gazdagságát bizonyára — így gondolja.

Fejékével készen van már, kész egész iltözete, s elebeig kedvese karján.

* * *

tól megszabadult betegek hálája sokat tudna beszélni... Erősítő hatása páratlanul áll. Van gőz-, kád- és különféle zuhanyokkal ellátott tükörfürdő. Sós vizű úszó-dánk pedig nagyvárosiak figyelmét is méltán felkeltette. Mintegy 6 forint előre lefizetett díjért a vendég egy hónapra át tetszése szerint választhatja a nevezett fürdőt, napjában többször is. A tisztaság páratlan, a kiszolgáltatás pontos. Kiváló ajánlatul szolgál: két derék orvosunk fáradhatlan működése, szépen berendezett elsőrendű gyógyszer-tárunk; olcsó piacunk, olcsó lakásaink; Gáll Lajosnak jó hírű vendéglője, a Demeter és Schreiber-féle koszt- és borházak, vasuti megállóhely, posta (Augitás...) távirda stb. stb. — Van jeles műkedvelő társulatunk, kitűnő bányász zenekarunk, „uri tekintélybe hozott” cigányunk, melyről a nagy Jókai azt mondja, hogy mindig derültebb fele volt a nép életének...

A testi és lelki üdülést, szórakozást kereső vendégek nagy előnyére szolgál a fürdőkhöz közeles, szép lugasok, szökőkutak, virág-kruppok, játéktérrel ellátott „Liget” nevű mulatóhely, hol hetenként kétszer zene- és tánc-estélyek rendeztetnek. A „Bánca” hegy és a Teleky-kastély üde levegőjével, szép sétányával, kedves kilátási pontjaival kecsesget... Hogy el lehet andalogni, ábrándozni... Miért ne? hisz ábránd nélkül a föld oly szegény! Kellemes kirándulási helyek az országos hírű torda-hasadék, vagy az alig egy és fél órányira eső bagói tó... Az újvári tartózkodás egyik legkedvesebb és szép ismerkedésre alkalmat nyújtó előnyét képezi továbbá a páratlan szépségű, villanyvilágított sóbányának látogatása ezéjjel rendeztetni szokott kéjvona-tok, a naponként átutazó vendég- és turista csoportok stb. A kolozsvári vasuti üzemeltetéségen épen most pünköszt első napjára tervezett kéjvonalat, mely igen fényesnek ígérkezik s melyről és még több másról jövőben...

Országgrésznkre nézve is fontos körülmény gyanánt említem fel, hogy ezelőtt pár évvel egy francia társulat által Újvárt felállítandó szódagyár megkezdett, de akkor elejtett tárgyalási fonalát újból felvette a nevezett társulat, köreinkben tisztelve annak néhány tagját a kedves Poláček mérnök társaságában. Mi természetesebb, hogy folytonosan oldaluk mellett állott Juchó Ferenc főbányászgazgató és tanácsos, ki a hol csak Újvár érdeke követeli, esztét és szívét pihenni nem engedí... Így lett Újvár és Juchó két testvérfogalom. Egyik a másik nélkül alig képzelhető.

Műkedvelőink régi jóhírnevökhöz méltóan újból megkezdették a jótékonycélú szinelőadások sorozatát, előadva folyó hó 2-án a „Szegedi paraszt” című 3 felvossz színművet.

A nagy apparatus, melylyel a darabot elővették és rákészültek, többet engedett várunk az egész előadásról. Az előadásra szánt darab gondos megválasztása és körültekintőbb szereposztás fél siker szokott lenni... Ezt ne feledjék derék műkedvelőink, kik ok magukat okolhatják, ha velük szemben — oly sok fényes siker után — magasabb igényekkel lépünk fel. Az est hőse Daume Károly volt, ki a pesti arslánt mesterileg alakította, ügyesen tempózott s fényesen igazolta, hogy a helyes szereposztás képezi a színpad punctum salientis-ét. Petersberger J., Böszörményi I., Péterffy M., Vincze J. kisasszonyok törekvéssel, Boár, Pásztor, Csizsér otthonossággal játszottak. Molnár és Bodola ígér, Papp László más szerepet kér... Szinési (Lőrincz G.) szintelen volt. Kovács Károlyt a színpadon, de nem a színpadon láttuk...

Látod, látod nem nagy az összeg az egész, az a brilláns-karpercz az kezeden majdnem felér annyival, de ezeknek mindenök volt.

A kedvesed nemes lelkű, följajánlotta az elnyert pénzt jó kamatra, uszóra — s még azzal a kikötéssel, hogy majd a nászünnepeken ő is megjelenjék veled. — Tudod, erre régen kérted.

A szegény családapa most vallotta meg nőjének ezelőtt egy félórával. — Ezt te mind meghallhatád... No csak tündökölj, ragyogj!

Lásd ennek a szegény nőnek oly öröme volna már ma, leányát boldognak látva ifjú völégénye karján, miről neked fogalmad sincs, — s ez öröme az trömeseppe töle-tetek jött; nézd ennek az ifjú lánynak ártatlan mosolygó arczát, ifjusága kellemét, völégénye oldalán, a midőn itt szemtől szembe, istennek színe előtt elrebegi: hűn szeretlek, holtomiglan.

Képzeld-e az örömet, mely eltölti kebelét? Azt az igaz boldogságot, azt a mennyei gyönyört érezted-e valaha gazdagságod, fényeid közt?...

Sugár Betti! arezod sápad, nos mi bánt?

— Vége van az esketésnek, az ifjú párt üdvözölni kezét nyújtja minden vendég. Eredj te is. Ha már itt vagy, úgy talál.

Sugár Betti nyujtad kezéd az ifjú párnak! Hátha, hátha az érintés megtisztítja a tied? ... De mit látok? Te remegsz! ... Vagy tán irigység marezangolja lelke-dét; irigyled a gazdagságot, mit a szegénység közt létel?

Sugár Betti! ... De már késő, az ifjú pár bucsu-zódik; a menyasszony ráborul anyja vállára s úgy zokog-tak: „lelkem üdve, gyermekem — fuldokolva, szaggatot-tan, kezét az égre emelve szól az anya — életetek bol-

A közönség között láttuk a fennebb említett francia vendégeinket is, kiknek tolmácsul Juchó bányatanácsos ur és kedvességéről előnyösen ismert neje szolgáltak, mely alkalommal Ilona kisasszony is megmutatta, hogy a francia nyelvtant nem hiába lapozgatta...

Özr. Csizsér Istvánné urasszonynak és tek. Géber Károly szertárnok urnak, mint a társulat éltető lelkeinek ezuton is köszönetet mond az újváriak nevében

Zandrhám.

— Gyermek-majális. — Nyilvános számolás. —

Zalathna, 1886. június 8.

A zalathnai róm. kath. elemi népiskola növendékei-nek feledhetlen emlékü örömnapot szerzett a folyó évben szegény iskolás gyermekek felségállítására nagy küzdelmek között megalakult „rongy-egylet” nemes keblű elnöknője, Wenetschek Mihályné ő nagysága, buzgó társnővel folyó hó 6-án „majális” rendezvén a növendékek öröme. — Azonban tetézte elnöknő ő nsga a nap örömeit ázáltal is, hogy saját költségén egy díszes nemzeti lobogót készítet-tvén, azt helyi plebános ur által ünnepélyesen adatta át az iskola növendékeinek, mely alá délután 2 órakor pezsgő örömmel sorakozott a kis csapat és előjárók vezetése alatt Rákóczy-indulóval vonult a Moskovits-féle kertbe. Azon-ban 6 óra tájban történt, a mi fenn tisztelt elnöknő ő nsga e napi műveinek feltette koronáját, — midőn asztalt terítettett fel, melyhez részben a plebános ur is járult. Ekkor nem egy szülő szemében láttam öröm-hála könnye-keket rezegni, mert valóban megható volt látni azon 25—30 részint szegény, részint árva gyermeket, felekezet-és nemzetiég különbség nélkül, kiket az asztal köré gyűj-tött és a kiknek ő nsga sajátkezüleg osztogatta az oszon-nát; — itt nem hagyhatom figyelmen kívül, hogy az iz-letes oszonnához a bort tek. Hesky János ur rendelte. — És így aztán tovább mulatott a kis sereg 8 óráig, a mi-dőn ismét a lobogó alá sorakozva, előjárók vezetése alatt visszavonult az iskola helyiségébe; a mulatságot pedig folytatták a „nagyobb növendékek” majdnem más 8 óráig.

Meghatározott belépti díj nem lévén, fizettek: Pel-lion Lajos, Konecsl L., Reismajer, Lukács Mihály, Princz kapitány, Nagy Károly, Glück, özv. Lukács Jánosné, Meskó Jakab 2—2 frtot. Csiky János plebános, dr. Sontag, Sla-fkovits, Schneider, Tomsa, Poschné, Wolf, László g. kath. esperes, Ajtai, Rébai, Alexi, N. N., Barna, Gombárné, Öelberg, Dothal, Szabó, Weinmann, Mali, dr. Gerbert, Hesky 1—1 frtot. Mástig Mari 60 krt. Tregerné, Abra-hám, Korpai, Végh, Esztergály, Kreinikné, Hoffor, Áron, Papp, Novák, Leder Müller, Fekete, Kabdebó, Adorjáné 50—50 krt. Kosztinás, Jankó, Maksai, Wolff 40—40 krt. Seretné, Hoffer, Csizmánsné, Diváldné, Lengyel, Schemel, Sári, Esztergár, Nuricsáné 30—30 krt. Gergely, Kőnczai, Tomsa, Józsbinder, Plésch, Lázár, Dominikné, Tanizlauf, Kodru, Bologa, Silberstein, Véghné, Czetiné 20—20 krt. Salati, Rancsa, Sandli, Jancsó, Csóra, Daramus 10—10 krt és Molnár 4 krt. — Befolyt tehát összesen 55 forint 14 kr, mely tiszta jövedelem elnöknő által postatakarékba el is helyeztetett. Ezen bevétel tiszta jövedelemnek ma-radt, mert az összes kiadásokat (zene, helyiség stb.) tek. Wenetschek Mihály főgondnok ur bőkezűen fedezni ke-gyeskedett. — Nyerjenek mindnyájan Istentől nagyobb örömet, kik az ártatlanoknak ily nagy örömet kívántak szerezni!

Egy jelenvolt.

dogsága, megáldalak: áldás, áldás szálljon rátok! És te isten a magasban, hallgasd meg kérésemet, imádságom, szegény asszony könyörgését s adj boldogságot e lánynak. Nem vagyont, nem kincset kérek; de csatold őt mind-örökre, hiven, válthatatlanul szerető férje szívéhez, hogy megértsék mindég egymást. — És te kedves jó leányom, azért engem se feledd el; lásd énnekem mindenem vagy, érted ohajtok még élni, csak éretted egyedül; örömet és boldogságot csak a te jóléted nyujthat!

Sugár Betti, mire bámulsz? Oly különös viselked, arczonásaid elvátoznak; nézd csak feltűnt... kedve-sednek... hozzád indul. — S te mosolygysz... olyan különös mosoly ez arczodon; mintha átváltoztál volna egy pár rövid percz alatt.

Sugár Betti már nem reszket, már nem sápad, csak mosolyog s olyan szelid mosolygással, olyan dagadó ke-bellel kedvesének nyíltan mondja: nekem is van jó leá-nyom, lelkem szeretetre vágyik, e légkörben megtisztul-tam; vedd e gyöngyöt, karpereczet, vedd el minden drá-gaságod; visszaadom s add vissza te is azoknak, a kiktől elrabolád. Add vissza lelkők nyugalmát, boldogságok. — S mosolyogva nyujtja át smaragd tüket, drága gyöngyöt, minden ékét.

Nagy-Tarcalon minden este lehet látni két munkás nőt a templomban tórdepelni s imádkozni.

Nagy-Tarcalon — a mint mondják — nincs olyan munkás leány, ki szépségben, ki jószágban, ki munkában és erényben versenyeznek Lilikével.

Nagy-Tarcalon — a mint mondják — nincs sze-retőbb édes anya, mint a Lili édes anyja.

Réthy Gábor.

— Néppességi, neuzetiségi viszonyok, társadalmi élet. —

Nagykanizsa, 1886. május 28.

Május 13-ról keltezett levelém nem lett a papírko-sár áldozata; abban érintett ígéretem s a t. szerkesztőség által közölt felszólítás pedig annak, illetve azoknak folytatására ad jogot, mely joggal élni ha nem akarnék, a t. szerkesztőséggel szemben rut hálátlanságot követnék el egyfelől, másfelől önként adott szavaimhoz következetlen maradnék.

Nagykanizsa mint város rendezett tanácsossal s a hozzászámított szokott Kiskanizsával — e kettő körül-belől úgy van egymáshoz, mint Enyedhez Felenyed, a mennyiben egy utcája ha végig volna építve, az elkü-lönítést fölöslegessé, sőt lehetetlenné tenné — körülbelül 18 ezer lakóssal bir, melyből tősgyökeres, született ma-gyar 12—13 ezer s ennek jóval nagyobb részét a terü-letre s házszámra Nagykanizsával vetelkődő Kiskanizsa magyarsága teszi ki, a fennmaradt 5—6 ezer ember maga közé számítván a sok s nagyobbára tehetős zsidóságot, egy pár rácot, németet s talán elvétve egy néhány hor-vátot is; elvétve — mondom, mert magok a horvátok itt még nincsenek sokan, de már a nagykanizsai kir. tör-vényszék területére eső Letenye, Perlak és Csáktornya községekben csaknem arányban állanak s talán még fe-lülmúlják a község más ajku lakóit, úgy hogy az ott élőknek a horvát nyelv tudása épp úgy mindennapi szok-ság s talán életkérdés, mint a Bucsum vagy Verespatakon élőknek a román nyelv tudása; s ha még megemlítem azt, hogy Kanizsától vasuton alig 6 órai távolságra van Zág-ráb, a már tisztán horvát város s körülbelől ugyanannyi a német Marburgig; az olvasó önmaga jut a megállapo-dásra e vidék néppességi, jobban nemzetiiségi viszonyait illetőleg s e tekintetben további ismertetésem talán unal-massá is válna, — áttérek inkább Nagykanizsa társadalmi életének ismertetésére.

Nagykanizsa társadalmi életére első sorban azon egy-letek, egyesületek s társulatok vetnek világot, melyeket a város, mint anya kebelén ápol, fenntart s melyek együtt a társadalmat, mint gépezetet, összefüggésben álló rugók gyanánt mozgatják. Ezek közt a főhelyet a „Társas kör” foglalja el, élén Töllösy Béla itteni kir. tszéki bíróval s kebelében mindkét tisztikar s a város színe-java legtöb-bjével. Jól és dúsán programozott könyvtárán és olvasó ter-mén kívül izléses előrendű mulatságai és fel-olvasásai valóban megérdemeltetik vele azon helyet, melyet Kanizsa társadalmi életében birtokol s méltán szerzik meg neki azon bírálatot, melyet róla adni lehet: Kanizsa társadalmi és önművelődési életének gyújtópontja.

A „Társas kör” után kétségekívül — ha ezime után lehetne magára az egyletre következtetni — a „Magyar irodalom és művészet pártoló egyesület” érdemelné meg a második helyet. — Ugy-e szép czim?

Mielőtt tovább mennék, az egyesület belsejébe-ről — nem beléleletéről, arról mitsem tudok — mondok egyet-mást.

Az egyesület dr. Fárnek László köz- és váltóüggyvéd elnöklete alatt szakosztályokra oszlik fel, van irodalmi, zenészi, ének és mulatságrendezési szakosztály, minde-nik szakosztály élén egy évenként választott elnök, titkár és jegyző áll; gyűlésein mindenik szakosztály maga, el-nöke alatt, köz- avagy alakuló gyűléseken az összes szak-osztályok együtt vannak képviselve, mely gyűlések a „Dél-zalai Takarékpénztár” emeleti helyiségében tartatnak, hol olvasó-, tekerterme és könyvtára is berendezve van. Évi tagsági díj 4 forint.

Mindezek tagadhatlanul jól vannak kigondolva, vagy a biblia szerint: „megirva”, de ha most felidézük azt, hogy én 5 hónap óta ezen egyesület beléleletéről, illetve az egyes szakosztályok szellemi munkásságáról, avagy czimé-nek megfelelő ténykedéséről semmit sem hallottam, sem-mit sem mondhatok. — Ha csak azt nem, hogy egy al-kalommal czímével „művészet pártoló” merve el-lenmondásba jövé, indítványozta, hogy az itt időzőt — hál’ istennek elment — színtársulat kéressék fel, miként belépti jegyeit az egyesület tagjai számára olcsóbban szol-gáltassa ki; — maga az indítvány per votum nem ment ugyan keresztül, de annál több fogadta el hallgatag, a színészek pedig nem hajolván ez újabb pártolási módra, az egyesület tagjai érezhetőleg kevesebben jártak az elő-adást. — Egyszer-mászor kitett ugyan magáért, Blahánét ezüst koszorúval ajándékozta meg s nagyobb ez: tagjai akkor este mind ott voltak. Azonban tekintve a hangul-latot, mely a csak nem rég lefolyt választás alkalmával az egylet czímének s némileg irányának is elváltoztatá-sára törekedvén, annak tagjait a közös egyetértés terén még jobban eltöltöta magától, — s tekintve azt, hogy tag-jainak nagyobb része nem is magyar ajku, feltételezhető hogy az egyesület hosszu életü nem lesz, jelenbeni tény-kedését, működését illetőleg pedig áll az az itélet, mit róla alakulások egy ügyvéd igen találóan eme szavakkal fejezett ki: „ezen egyesület halva született.”

Nagyobb tere nincs, de a társadalmi élet csiszolá-sára sokkal inkább befoly a szép könyvtárral, saját épü-letü vendéglő és olvasó teremmel bíró és dr. Beniczik Fe-rencz ügyvéd elnöklete alatt álló „Polgári Egylet”, mely igen izléses program mellett közelebb ülte meg fenn-állásának 50-dik évét.

A „Tüzzöltő Eg-mej vannak s az „Ipa-ifjak egylete” foglalk a társadalmi életet, megfelelni akar, — som nincs.

A piarista pap-főgimnázium is jelen-sadalmi életében, s leányiskola, állami raelita iskolával egy-nemzedékét.

Az elmondotta Kanizsa társadalmi sokrétegt, ez élénk száll, annyira kevesi-huz a külön nyelvü-tes melegséget, mel-hoz élni s a társa az egy pár évig itt-zete táblájára ezen „unalmas.”

Hátra van me-és kereskedelmi kö-és itteni nyelvújítá-szeket nem sokáig fenn, — második feletem volna a t. manak!*

4. Árnyéks háborura békében építkezéseink alka-közházakhoz az ár-n A fenéket 10—20 és oldalfalakat köb-20 cm. agyagréteg-rülvenni az egész a nagy nyomásnak hassanak a talajba a földépitésekkbe kellene építeni a tra-

Külvárosi la-deszka-rekesz a fö-dalról 10—10 cm gondosan tisztított Majd elmond-lera itt lesz? mire-rúlne sor.

A felsorolt t-ségnek huszezer t-Igaz, a közegészsé-látszólag nem per-tartamot kamatoz-meg, ha nem te-népnüket. De a pl. az 1883. évi Enyveden 38 ezer-lőjárnyu Nagy-E

Ily összegei-ségügyünk állapo-példa. A védhim-nem jelenvén me-becsülhető, nem-ségben nem szed-jelentek közt éve-3 arany jutalom-pás méretnek a Teltát egy tene 10 évenkin-kár tökéértékben-lázolási veszteség-kezesi szintén te-lustrálni kívánta-gekkel legalább

Vesztett ha-regni, hanem ok-Ha rágonó-vainkban 1—2 h-toroklobnak áld-kell mondanunk-osztály a ragály-tudatlanságának

Az ország-lánézolata tartja-és bizonytalans-is, habár vázlat-natokat megism-svájczai származ-

* Csak rajt-** Lásd „Te-ség és hálal adója-forintra becsültetik

élet. — május 28. ett a papirko- szerkesztőség azoknak foly- akarnék, a t. követnek el következten tanácsosal s a e kettő körül- z Felenyed, a tve, az elkü- — körülbelül született ma- részét a terü- lő Kiskanizsa er ember maga ós zsidóságot, y nehány hor- a horvátok itt izsai kir. tör- és Csáktornya talán még fe- y hogy az ott ndennapi szük- Verespatakon egemlitem azt, ágra van Zág- lól ugyanannyi a megállapo- ségi viszonyait em talán unal- izsa társadalmi rban azon egy- got, melyeket a melyek együtt ben álló rugók a „Társas kör- székű biróval s e- java legtöbb- es olvasó ter- ntságsági és fel- on helyet, me- méltán szerzik lehet: Kanizsa onja. ha ezime után — a „Magyar érdemelné meg t belsejüket — mondok es váltóüggyéd , van irodalmi, osztály, minde- ott élnek, titká- ztaly maga, el- az összes szak- gyűlések a „Dél- n tartatnak, hol dezve van. Évi gondolva, vagy felidőzzük azt, téről, illetve az t, avagy címé- hallottam, sem- n, hogy egy al- oló” merev el- az itt időzött — ssek fel, miként elsősorban szol- otum nem ment el hallgatag, a partolási módra, n jártak az elő- agáért. Blahánét yobb ez: tagjai kintve a hangul- stás alkalmával is elváltoztató- egyetértés terén e azt, hogy tag- a, feltételezhető jelenben tény- z az ítélet, mit an eme szavakkal ett.” mi élet csiszolá- árral, saját épü- dr. Benézik Fe- ri Egylet”, mely ö ülte meg fenn-

A „Tüzoltó Egylet”, melynek szintén nagy érdemei vannak s az „Iparosok testületén” kívül a „Kereskedő itjak egylet” foglalkozik az önképzéssel s teszi élénkebbé a társadalmi életet, a mennyiben czímének s czéljának megfelelni akar, — egyéb ilyenmü egyesületeiről tudomásom nincs.

A piarista papok, mint tanárok vezetése alatt álló főgimnázium is jelentékeny helyet foglal el Kanizsa társadalmi életében, s a többi, névszerint: polgári fiu- és leányiskola, állami leányiskola, nőnevelde és egy pár izraelita iskolával együttesen nevelik, képzik Kanizsa fiatal nemzedékét.

Az elmondottakat összesítve, azt lehet állítani, hogy Kanizsa társadalmi élete elég élénk, de éppen azért, mert sokréteggű, ez élénksége a külön rétegekben oly kis fokra száll, annyira kevesbedik, mondhatnám oly éles határokat húz a külön nyelvek közt, hogy elveszti azon természetes melegséget, melynek hivatása volna az idegent magához ölelni s a társadalmat vele megkedveltetni, ugy hogy az egy pár évig itt élő örömmel megy tovább s emlékezete táblájára ezen helyet illetőleg könnyen az vésődik: „unalmas.”

Háttra van még, hogy Kanizsáról mint közlekedési és kereskedelmi központról, Kanizsa anyagi helyzetéről s az itteni nyelvsajátosságról s népszokásokról szóljak, de ezt szöveget nem sokáig késő harmadik levél számára hagyva lenn. — második levelemmel azzal zárom be: vajha megfelleltem volna a t. szerkesztőség felszólításának s bizalmának!*

Emmanuel Győző.

A kolera ellen.

(Vége.)

4. Árnyékszék, trágyatartók. Valamint a háborúra békében kell készülni, ugy a járványok ellen is építkezéseink alkalmával előre kell védekezünk. Városi köházakhoz az árnyékszékét következőleg kellene építeni: A fenéket 10—20 cm. agyaggal kitömni, erre a fenék- és oldalfalakat kőből rakni, az oldalfalak mögé újra 10—20 cm. agyagréteget tömni. — Agyaggal azért kell körülvenni az egész építményt, hogy a vakolat likacsain át a nagy nyomásnak kitett folyékony részek át ne hatolhassanak a talajba. Kőből azért kell építeni, mert a téglák a földépitkezésekben elmállik. — Hasonló elvek szerint kellene építeni a trágyatartókat, főképp a belvárosi részekben.

Külvárosi lakóházakhoz elég egy hordó, láda vagy deszka-rekecs a földbe ásva, de okvetlenül minden oldalról 10—10 cm. agyagréteggel körülveve és telítés előtt gondosan tisztítottatva.

Majd elmondom azt is, mit kell tennünk, ha a kolera itt lesz? mire mindnyájan azt ohajtjuk, hogy ne kerülne sor.

A felsorolt teendők a községnek talán tíz-, a közönségnek huszezer forintjába kerülnének. Ezért ábrándok! Igaz, a közegészségügy emelése pénzbe kerül; igaz, hogy látszólag nem pénz, csak életerőt, kedélyt, hosszabb élet-tartamot kamatozik és fájdalom, kétségbeesést takarít meg, ha nem teszi árvává, özvegygyé, gyermektelenné néptünket. De a betegségek által okozott kár, anyagi is pl. az 1883. évi kolera hazánkban 83 millió frt.** Nagy-Enyeden 38 ezer forint, az 1881—82. évi holtyagos himlőjárvány Nagy-Enyeden 26 ezer forint kárt okozott.

Ily összegekkel lehetne valamit lendíteni közegészségügyünk állapotán. Exempla docent. — Szóljon egy példa. A védhimlővé beoltottak az ellenőrzési szemléken nem jelenvén meg, védállapotuk szakértőileg meg nem becsülhető, nem javítható és jó oltóanyag kellő mennyiségben nem szedhető. Ha az ellenőrzési szemléken megjelentek közt évenként pl. 2 arany, a törzsoltonczok közt 3 arany jutalmaképpen kisorsoltatnék, ezáltal a végső csapás méretnek a holtyagos himlő daemonára!

Tehát egy 500 forintos alapítvány örökre megmen- tene 10 évenként ismétlődhető 26 ezer forint kártól, mely kár tökéértékben 50 ezer frtra számítható esupán a halál- oltási veszteségekben, eltekintve a betegségi és temet- kezési szintén tetemes költségektől. — Ezen példával il- lustrálni kívántam, hogy a közegészségre fordított költsé- gekkel legalább 100-szoros kártól óvhatjuk magunkat.

Vesztett harc után a béke drágaságán nem kesse- regni, hanem okulni kell.

Ha rá gondolunk az óriási járványokra, melyek fal- vainkban 1—2 hó alatt annyi gyermeket visznek a roncsos- toroklónak áldozatul, mennyi tíz év alatt született, azt kell mondanunk, ugyancsak megfizeti az árát az alsó nép- osztály a ragályozás fogalmáig felemelkedni nem képes tudatlanságának.

Dr. W.

A Hentzi-ügy.

Az ország közvéleményét kellemetlen események lánczolata tartja folytonos izgalomban, s a nyugtalanság és bizonytalanság érzetével tölti el annyira, hogy lapunk is, habár vázlatosan, kénytelen olvasóival a főbb mozza- natokat megismertetni. Ismeretesnek tehetjük fel, hogy a svájcei származású Hentzi a budai várnak honvédeink ál-

tal főként bevételkor mint a várat védelmező osztrák várőrség parancsnoka az ostrom alkalmával elesett, a bu- dai katonai temetőbe temettetett s emlékére a budai Szt- György-téren az abszolút korszak alatt díszes emlékmű emeltetett, melyre a harcban elesett összes osztrák ka- tonák neve is fel van véve. Hentzi sírjától nem messze van Alnoch tüzér ezredes is eltemetve, ki a vár bevétele- után előre elkészített robbanó aknával a budai lánczhid- lőt légba akarta röptetni, de a híd fő sértetlen maradt s a felrobbanó akna a tervezőt ölte meg. A nemzet az ural- kodóval történt kibékülésekor egyebek közt e szomorú ese- ményekre is a feledékenység fátját borította, s ezek jó- formán feledékenységbe is merültek, midőn egy jelenték- telennek látszó, de következményeiben igen nagy hord- erejű incidens az általuk keletkezett fejleményeket az ac- tualitás jellegével ruházta fel. Janszky tábornok kezde- ményezésére két tüzérszázalaj tisztai kara május hó 11-én, mint a Hentzi elhalálása napján koszorúkat tett a Hentzi és Alnoch sírjára s ez alkalommal a tábornok rövid be- szédben az elhaltak dicsőségével teljes hadi té- nyéről s a cs. k. hadsereg dicsőletes emlékéiről is em- litést tett. Hasonló megemlékezés évenként szokott tör- tenni, de halottak napján s talán kevésbé feltűnő módon. A történekmű híre futván, az egyetemi fiatalság a kö- vetkező napokon nagymérvű tüntetéseket rendez. Janszky tábornoknak maecskamuzsikát ad, ugy a Hentzi-emlék előtt is zajong, de senkit sem bántalmaz s a ronbolástól tar- tozódik. — A képviselőházban május 22-én kérdés in- tetnek a miniszterelnökhöz, ki 24-én adott válaszában a felháborodott közvéleményt megnyugtani igyekszik s ki- nyilvánítja, hogy a tábornok eljárását tapintatlannak és helytelennek tartja, hogy a katonaság ne politizáljon s nagyobb nyomoték kedvéért hozzatette, hogy nézetét osz- trák a magasabb katonai körök egész a legfelsőbb bi- g. Szavai megszüntették a ház borus hangulatát s ugylátszott, hogy ezzel a kellemetlen ügy végkép letűnik a napirend- ről. Azonban nem így történt. A katonai körökkel kellem- tellenül érintették a miniszterelnök hazafias szavai s Jan- szky tettének helytelenítését ugy fogták fel, hogy ezek sérelmesek a hadseregre nézve. Május hó 25-én Albrecht főherceg, ki szemléutját Boszniában bevégezte, a tiszt- karnak adott ebéden poharat emelvén, dicsőri a hadsereg hagyományos szellemét s a császári s árga-fekete lo- bo g ó egyesítő erejét. Pár nappal később Boleredi volt osztrák miniszter a bécsi urak házában szertelen dicső- rettel halmozta el a hadsereget — s bár leplezetten, de eléggé érthetően oltalmába veszi a miniszterelnökkel szem- ben Janszky kegyeletes eljárását. Ezzel szemben Falk Miksa élesen megrojjja Albrecht főherceg pohárköszön- tőjét s a fővárosi fiatalság és polgárság ingerültebben foly- tatja a tüntetéseket. Május 31-én interpelláltak a képi- selőházban Tiszát, hogy szándékszik-e arra működni, hogy a nemzeti érzület sértő Hentzi-emlék Budáról egyebüve áthelyeztessék? Tisza tagadólag felel, arra utal, hogy mű- vel népek nem szokták az ellenfél emlékjeit bántani, jelen esetben pedig az emlék nem sérelmes a nemzetre, mert honvédeink a vitézlő védelet várat mégis bevették. Másnap Tisza Bécsbe megy, június 2-án ő felsége által fogadtatik. A fogadás lefolyása természetesen ismeretlen, de a bécsi lapok ugy értelmezik, hogy Tiszától a hadse- reg részére elégtétel adást s nyilatkozatának módosítását vagy enyhítését követelték volna. Tisza azon biztosítással jön vissza, hogy Janszky 3 havi szabadságot kapott s Bu- dapestre visszatérni nem fog. Falk Miksa jun. 4-én nyi- lakozatot tesz közzé, melyben tagadja, hogy a főhercege- get sérteni akarta volna, kinek jó szívet, képességét s adakozó természetét magasztalja. Janszky 4-én szolgálati ügyben minden várakozás ellenére Pécsre utazik a nélkül, hogy a hadügyminiszternek utazását bejelentette volna. Itt két napig időzik, folytonos tüntetésekre szolgáltatva okot, míg szabadságát kézhez kapván, Budapest elkerüle- sével Bécsbe megy vissza. — E hír a legkellemetlenebb hangulatot kelti Budapesten, hol a miniszterium lemond- ásáról szárynal a hír. A tüntetések mind nagyobb mérv- vet öltenek annyira, hogy a rendőrség elégtelensége miatt a katonaság is kivonul a meghomlott rendet helyreállítani. A rendőrség nagy erővel lép fel, az utcán járókat bán- talmazza, köztük több képviselőt is, a tolongásban egy munkás halálos sebeket kap s az éj folytán meg is hal. — A képviselőházban szenvedélyes hangon hibáztatják a rendőrség erőszakoskodásait. Tisza szigorú vizsgálatot és megtorlást helyez kilátásba. Az elesett munkást az egye- temi fiatalság s nagy néptömeg kíséri a temetőbe s itt izgató beszédet tartanak a kormány és a rendőrség ellen. A rendet a fiatalság tartja fenn nagy erőfeszítéssel, de egyszersmind elhatározza, hogy minden további tüntetés- sel felhagy, minthogy azt többé szükségesnek nem látja. azonban a tüntetések ennek dacára tovább folynak s napról-napra brutálisabb jellegű öltenek. A nép legalsóbb rétegei bujnak elő odukból oly tömegekben, melyek ré- müllettel töltik el a békés polgárságot, vak szenvedélyök üzőbe veszi a rendőrséget, eszeveszetten rombolja a köz- veyont s veszélyezteti a személy- és vagyonbiztonságot. E hó 9-én megújult a zavargás, melyet csak katonai erő- vel lehetett megszüntetni. Mindkét részen számos sebe- sülés történt s több zavargót elfogtak. — A közönség s a jó rend érdekében kívánatos, hogy a főváros megzavart nyugalma erélyes kézzel mielőbb helyreállíttassék — s a hadsereg tekintetében az ellentétes nézetek mindkét félre nézve megnyugtató megoldást nyerjenek.

VEGYES HIREK.

— A kolozsvári gazdasági egylet választmánya e hó 11-én tartott választási ülésében széleskörű moz- galom megindítását határozta el a végett, hogy megyénk lötenyésző gazdái minél számosabban vegyenek részt az erdélyi gazdasági egylet által folyó évi augusztus 28. 29. 30 és 31-én rendezendő tenyészállatkiállításon. E kiállítá- sion kivételesen nagyobb díjak vannak kitűzve s a mutatóköri részvétől függ, hogy e díjak jövőre állandó- sítassanak. Látni való, hogy életérdeke az erdély- részi gazdáknak, minél szembetűnőbben kimutatni e kiál-

litáson, hogy nem hiányoznak nálunk az okszerű lötenyész- tésre irányuló törekvések, s hogy biztosra vehető, hogy az állattenyésztés ügye nálunk is örövendés fejlődésnek induland, mihelyt megkapjuk azon buzdítást, melyet az ország más részei már régóta élveznek.

— A hegyaljai legatusok (a gyulafehérvári, igeni, krakkói, sárdi és a vajasdi) a pünkösü ünnepeken az E. M. K. E. javára Magyar-Igenben „Legatus-junialist” rendeznek. A napot és helyet nem állapíthaták még meg előre, hanem a meghívókat már ki is nyomatták s majd a helyszínén fogják első ünnepen vagy még ünnepszom- batján meghatározni. Ha az idő rövidsége miatt valaki nem kaphatja meg meghívóját e sorokból pedig tudomást veszen róla — ha elmegy — szívesen látott vendég lesz. A multság valószínűleg másodnapján lesz, ha csak e nap előre lefoglalva nem lesz valamely más multság. A czél nemes. A legatusok missiot teljesítenek, midőn az E. M. K. E. javára e multságot rendezik. Ajánljuk a hegyaljai közönség figyelmébe.

— Tüzoltó egyletünknek a kedvezőtlen idő miatt mult vasárnapról elhalasztott nyári multságát ünnep má- sodnapján fog megtartani a sétatéren.

— Kellemetlen meglepetést okozott a vallás- és közoktatási miniszternek közelebbi leírata, melyben a nagy- enyedi polgári iskola részére az eddig élvezett 5510 frt államségélyek alaphiányában csupán felét utalványozza s a jövőt illetőleg a város közönségét teljes bizonytalanság- ban hagyja. Szomorú illusztrálása az ország pénzügyi hely- zetének! Mindamellet reméljük a jobbat t. i. azt, hogy a megtagadás nem végleges s nem leszünk kénytelenek a polgári iskolát egyszerűen bezárni!

— Gyárfás Domokosné b. Kemény Polixéna, a magas műveltségű nő, a derék anya s lelkes honleány e hó 11-én hosszas szenvedés után Segesvárt jobb létra szerzendült. Temetése Székelykereszturnon lesz. Ösztönő részvetőnk a megszorodott család bánatában.

— Kimutatás a balázsfalvi E. M. K. E. főok- könyvtáráról. Báró Bánffy Jenő 10 frttal, Zeyk József 10 frttal, buzásbozsárdi iskola, Bolgár János, Cseresznyés Ödön, Grün A. Samu, Walter Imre, Nagy András, Zustyák Ró- bert, Kovács N. Ferencz, Glatz József, Finna István, Bretter Mór, Tornya Lajos, Mendel Simon, Szöllősy Samu, Grosz Izidor, Dániel Mihály, Dániel István, Sinberger Salamon- Khaller Antal, Kolumbán Antal, Biró József, Sicseszal Károly, Polgár János, Ágoston Mózes, Enyedi Lajos, Bene- ded Károly, Balog János, Papp Ferencz, Pongrácz Ger- gely 4—4 frttal, mint alapító tagok járultak kölcsönkönyv- tárunk létesítéséhez, továbbá hosszuszói 13 E. M. K. E. tagtársunk fizetett a folyó 1886-ik évre 2—2 frtot, kiknek hazafias közönlet mondatik. Az E. M. K. E. balázsfalvi vidéki kör elnökségétől. Grün n. a. alelnök.

— A tövisi állami iskolában a zárvizsgák június 28-án lesznek. És pedig délelőtt a leányosztálynak: Tóth Amália vezetése alatt, délután a fiuosztálynak Kiss Elek vezetése alatt, melyre az érdekeltek tisztelettel meghi- vatnak.

— A budapesti állami közép-ipartanodánál a gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálására szervezett biz- tottság előtt ezután július és augusztus hónap vizsgálatok nem tartanak. — Hegedüs Károly, biz. elnök.

— Sikkasztás. Ferenczi Mihály abrudbányai adó- szedő 1300 frt adópénzt sikkasztott el, melynek felét már eddig megtérítette. Hivatalától felfüggesztették s birói kereset alá vonták.

— Hadászati utakra a megye 10 ezer forint állam- segélyt kapott, ez ugyancsak csekély hányada a szükséges összegnek, de elég arra, hogy egyelőre a nélkülözhetetlen hidakat kiépitni lehessen.

* Assicurazioni Generali. Lapunk hirdetési rovatában kö- zöljük az említett társaság 1885. évi zárszámadásait. Ezek ugy az üzletforgalom terjedelme, valamint az elért nyereség nagysága, nem- különben jelentékeny tartalékoknak előrelátó és gondos gyűjtése el- helyezése által egyaránt imponáló hatást gyakorolnak. Oly számokat találunk azokban, minőket csak egy nagy arányú nemzetközi társaság képes kimutatni, mely a biztosítási üzlet összes ágait egyforma gond- dal és az újkor összes műszaki eszközeivel üzi. A díj- és illetékbevétel az összes biztosítási ágakban 14,064,237 frt 75 kr volt; az elhelye- zett tőkék 1,296,179 forint 12 krnyi jövedelmet hoztak. Az 1885-ben kifizetett 39,575 kár 9,042,251 frt 17 kr igényelt. E szerint tehát a Generali fennállása vagyis 1831. óta 598,156 káresetben 187,465,689 forint 68 krnyi kártérítési összeget fizetett ki: miből csakis hazánkra 96,566 káresetben 34,376,780 frt 99 krnyi összeg esik. A tiszta nye- reség 1,344,588 frt 55 krnyi összeget ért el. Ebből a tulajdonképeni biztosítási üzlet csak 577,074 forint 80 krt eredményezett vagy más szóval az összes forgalom mintegy 4%-át jövedelmezte, mely tény szóló bizonyítékát képezi annak, hogy a Generali díjtételei igen mérsékelttek, míg kárbeeslései igen kulánsak. Az érintett tiszta nyereségből 141,844 frt 68 kr az értékpapírok ár- folyam ingadozására alakított tartalékhoz, 348,622 frt 75 kr pedig az ingatlanok tartalékjához esztaltott, mely javadalmazásokkal az első alap 987,419 frt 61 kr-ra, a második alap pedig 1,055,768 frt 40 kr-ra emelkedett. A díjtartalékok 1,308,258 frt 84 krral szaporít- tattak és 21,484,851 frt 23 krnyi tekintélyes összeget értek el. Az intézet összes biztosítéklapjai 1,788,140 forint 38 krnyi gyarapodást mutatnak és 1885. december 31-én 33,279,016 frt 21 krt tesznek, melyek a leggondosabban és a legjobb értékekben vannak elhelyezve, ugy hogy még a legaggodalmasabb biztosítottat is biztonságra iránt teljesen megnyugtathatják. Az összes díjtartalékok ily búsas javadal- mazása mellett a társaság mégis azon helyzetben van, hogy a 315 frttal befizetett részvényre 310 frank vagyis 124 frt osztalékok arány- ban fizet. Ezen körülmény, valamint a Generali közüdmösü mélt- anyossága, garantált szolgáltatnak a mellett, hogy a társaságnak már is nagy arányú üzlete még mindig fog emelkedni; de ezen haladá-

* Csak rajta, tovább is.
** Lásd „Term. tud. Közöny” 1885. évf. Váli Ernő: A beteg- ség és halál adója Magyarországon, hol egy emberélet értéke 440 forintra becsültetik

Szerkesztői Nagy-E. A KIADÓHIVA... Kiadóhiv. Wokál János Könyv...

Az erdélyi ref.

Egyházközségi június hó 17-én ny... Ezen a tag... Körtörtévé, az új...

T Oh Te Le Tó Bó Te M A H Sz Za Sö M R V A Ó D H M C T S Á O

Folyó évi április hó 24-én átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítva berendeztem.

Jelszavam a pontos kiszolgálás, tisztaság és jutányos ár minden üzletágban!

Társaskocsim, nagy teherhordó szekereim, kényelmes fogataim a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

Folyó évi június hó 1-től kezdve minden vasárnap társaskocsimmal közlekedést nyitok Nagy-Enyedről Marosújvárra a sós-fürdőre és vissza 80 kr ért személyenkint.

Üzletem felkarolását a n. é. közönség nagybecsű hazafias pártfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

Nagy-Enyeden, 1886. május 28-án Szabó Edmund, a „Nemzeti Szálloda” bérloje.

Kert megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a „KÉT HATTYU” című szálloda (Vágó-féle) nyári mulató

KERTI HELYSÉGÉT

folyó hó 13-án, azaz pünköst első napján a helybeli első zenekar közreműködése mellett ünnepélyesen megfogom nyitni.

A tekepálya újonnan van átalakítva. A legjobb magyar konyháról, valamint kitűnő borról, kőbányai sörről, a mely csak is nálunk kapható, gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezve, — maradtam hazafiai tisztelettel

GRÜNN ADOLF.

Sz. 934—1886.

Arverezési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétik, hogy a nagyenyedi ev. ref. egyházközség végrehajtó 50 frt 50 kr tőke, ennek 1876 évi november 25-től 8% kamattal, 16 frt 75 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szándékozik tenni...

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jeltett árfolyammal számított értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Nagy-Enyed város tanácsánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1886. március 2-án.

Sz. 6820—1885.

Arverési hirdetés.

A n. enyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétik, hogy a kir. kincstár végrehajtó 205 frt 20 1/2 kr tőke, ennek az esedékességétől járó 6% kamata, 6 frt 10 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szándékozik tenni...

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jeltett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Farkastelke község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkkvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1886. január 24-én.

Szálloda-megnyitás!

Alólirott tisztelettel tudatom a helybeli, vidéki és utazó nagyérdemű közönséggel, hogy a Nagy-Enyed város tulajdonát képező

„Nemzeti Szállodát”

már biztosítva is van a társaságban levő a jövő években esedékes 22.438.112 frt 70 krnyi díjkötelezettségekkel a tüzbiztosítási ágban, valamint a 89.330.807 frt 12 kr tőkebiztosítással, tüzbiztosítással az életbiztosítási ágban.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG; Dr. MAGYARI KÁROLY SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 6819—1885.

Arverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétik, hogy a kir. kincstár végrehajtó 67 frt 3 kr tőke, ennek az esedékességétől járó 6% kamata, 5 frt 34 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szándékozik tenni...

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jeltett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni.

A vételár vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Farkastelke község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1886. január 24.

Sz. 6826—1885.

Arverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétik, hogy a kir. kincstár végrehajtó 158 frt 98 kr tőke, ennek az esedékességétől járó 6% kamata, 6 frt 96 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szándékozik tenni...

Venni szándékozik kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jeltett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Farkastelke község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkkvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1886. január 24-én.

Table with columns: VAGYON, T E H E R, and various financial entries for the year 1885.

Table with columns: VAGYON, T E H E R, and various financial entries for the year 1885.

Table with columns: ASSICURAZIONE GENERALI, and various financial entries for the year 1885.

Bővebb zár-, valamint kárkimutatások az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanitt felvilágosítások legnagyobb készséggel adatnak és biztosítási ajánlatok a tűz-, jég- és életbiztosítási ágazatokban a legszolidabb teltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközöltetnek.

WEKSZLER FERENCZ, az Assicurazioni Generali Ügynök Nagy-Enyeden.

Ny. Wokál János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.